

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра анатомії, клінічної анатомії і оперативної хірургії,
патоморфології та судової медицини

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Іщенко Н.М.

“ ___ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФІЛАКТИКА СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРИЮВАНЬ

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 221 «Стоматологія»

Розробник	Єлінська А. М.	_____
Зав. кафедри розробника	Черно В. С.	_____
Гарант освітньої програми	Єлінська А.М..	_____
Директор інституту	Грищенко Г.В.	_____
Начальник НМВ	Алексєєва А.О.	_____

Миколаїв – 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Профілактика стоматологічних захворювань	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	221 «Стоматологія»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Стоматологія	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	3-й	
Навчальний рік	2022-2023	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	5-й	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредита/90 год.	
Структура курсу: – лекції – практичні заняття (півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	16 год.	
	30 год.	
	44 год.	
Відсоток аудиторного навантаження	50%	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	Залік – 5-й семестр	

2. Мета, завдання та заплановані результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» є формування знань та практичних навичок, щодо профілактичних заходів, спрямованих на збереження високого рівня стоматологічного здоров'я та запобігання виникнення хвороб.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» є:

- Здійснювати епідеміологічний аналіз стоматологічної захворюваності населення;
- Обґрунтувати гігієнічні заходи з профілактики стоматологічних захворювань;
- Планувати первинну та вторинну профілактику найбільш поширених стоматологічних захворювань у дітей різного віку;
- Проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених стоматологічних захворювань у дітей різного віку;
- Планувати заходи для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань, оцінити їх ефективність.

Передумови вивчення дисципліни (міждисциплінарні зв'язки). «Профілактика стоматологічних захворювань» як дисципліна:

- ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини, гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, фізіології, патологічної фізіології, мікробіології, фармакології, вірусології та імунології;

- базується на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін терапевтичного профілю: пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології та ортодонтії та інтегрується з цими дисциплінами;

«Профілактика стоматологічних захворювань» як навчальна дисципліна:

- закладає основи вивчення студентами таких клінічних дисциплін як дитяча терапевтична стоматологія, терапевтична стоматологія та ортодонтія;

- інтегрується з наступними клінічними дисциплінами: дитячою терапевтичною стоматологією, терапевтичною стоматологією, ортодонтією.

- формує уявлення про професійну відповідальність, про необхідність широкого запровадження первинної профілактики стоматологічних захворювань у дітей різного віку.

Очікувані результати навчання.

В результаті вивчення дисципліни студенти мають:

ЗНАТИ:

- Профілактику стоматологічних захворювань: визначення, мета, завдання, методи, визначення економічної ефективності.
- Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота у віковому аспекті.
- Розвиток щелепно-лицевої ділянки, зубів, слизової оболонки порожнини рота і пародонта.

- Періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Вплив загального стану організму на розвиток зубів.
- Ознаки фізіологічного прорізування зубів у дітей. Терміни закладки, мінералізації, прорізування тимчасових зубів.
- Терміни формування та розсмоктування коренів тимчасових зубів. Види і типи резорбції коренів тимчасових зубів.
- Терміни закладки, мінералізації, прорізування та формування коренів постійних зубів.
- Чинники ембріонального та постембріонального періодів розвитку, що впливають на закладку та мінералізацію зубів.
- Роль спадковості та чинників зовнішнього середовища у розвитку карієсу та некаріозних уражень зубів.
- Алгоритм огляду стоматологічного пацієнта.
- Зубна формула: визначення і призначення. Запис клінічної (за графіко-цифровою і двозначною системами) і анатомічної зубної формули.
- Анатомо-топографічні особливості тимчасових і постійних зубів у дітей. Відмінності тимчасових зубів від постійних.
- Методику стоматологічного обстеження за ВООЗ. Карта ВООЗ, її характеристика. Оцінка результатів.
- Зубні відкладення. Їх роль в патогенезі карієсу зубів і захворювань пародонта.
- Гігієнічні індекси. Оцінка гігієнічного стану порожнини рота за Федоровим-Володкіною, Грінном-Вермільоном, Сілнес-Лоу.
- Методи чищення зубів. Контрольоване чищення зубів в організованих дитячих колективах.
- Предмети гігієни порожнини рота. Класифікація. Показання до застосування.
- Засоби гігієнічного догляду за порожниною рота. Класифікація, фізико-хімічні властивості. Показання до застосування.
- Вибір засобів і предметів гігієни порожнини рота залежно від стоматологічного статусу.
- Професійну гігієну порожнини рота: методи та оснащення.
- Гігієнічне навчання і виховання. Організація. Методи проведення.
- Емаль зуба. Гістологічна будова, хімічний склад, фізичні властивості. “Дозрівання” емалі після прорізування зуба.
- Незріла емаль як можливий карієсогенний чинник. Методи і засоби профілактичного впливу.
- Структуру і біологічні властивості дентину.
- Гомеостаз твердих тканин зуба після прорізування. Механізми регуляції.
- Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба.
- Слина. Її склад, властивості, роль у “дозріванні” емалі і у підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.
- Мікрофлора порожнини рота. Її фізіологічне значення, вплив на розвиток карієсу і захворювань пародонта. Методи і засоби попередження її патологічного впливу.
- Епідеміологію основних стоматологічних захворювань. Епідеміологічне обстеження в стоматології. Методи, облікові форми.

- Поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей. Вплив кліматичних, географічних, соціально-економічних, екологічних факторів на поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей.
- Індeksi карієсу.
- Визначення кислотостійкості емалі (ТЕР-тест, КОШРЕ-тест, CRT-тест).
- Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Чинники, що призводять до її розвитку, їх виявлення та усунення.
- Вуглеводи в патогенезі карієсу. Механізм дії. Методи профілактики.
- Наукове обґрунтування первинної профілактики карієсу зубів.
- Захисні механізми порожнини рота. Їх роль в профілактиці карієсу зубів, захворювань пародонта.
- Пародонт, визначення, будова. Загальні та місцеві етіологічні чинники захворювань пародонта.
- Індексну оцінку стану тканин пародонта (СРІ, КПП, РМА, РІ, проба Писарєва-Шилера).
- Санітарну освіту в системі комплексної профілактики стоматологічних захворювань. Основні форми санітарно-просвітницької роботи з різними контингентами населення.
- Фтор, вплив недостатності та надлишку фтору у питній воді на розвиток патології твердих тканини зубів і тканин пародонта.
- Складові підготовчого періоду в організації первинної профілактики карієсу. Їх характеристика.
- Методи і засоби екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей.
- Значення кальцію, фосфору і фтору в системі екзогенної профілактики карієсу. Препарати кальцію, фосфору і фтору, механізм їх дії.
- Методи і засоби ендогенної профілактики карієсу в період закладки і формування зубів (у вагітної та жінки, що годує, немовляти).
- Екзогенну профілактику карієсу препаратами фтору. Методика проведення, оцінка ефективності. Механізм дії.
- Герметизацію фісур як метод профілактики карієсу зубів, показання, методики.
- Герметики: класифікація, склад, властивості.
- Види та методи ендогенної профілактики карієсу зубів у дітей. Планування профілактики карієсу зубів у залежності від виразності факторів карієсогенної ситуації. Взаємодія з лікарем-педіатром.
- Шляхи надходження та насиченість фтором організму людини. Вміст фтору у питній воді. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів.
- Потребу у макро- і мікроелементах, вітамінах дітей різного віку. Сучасні лікарські препарати, що містять макро- і мікроелементи, вітаміни та їх призначення дітям різного віку.
- Види екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей різного віку. Контроль ефективності екзогенної профілактики карієсу.
- Засоби для місцевої профілактики карієсу, призначення, способи застосування.
- Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта у дітей різного віку та шляхи їх профілактики. Методи проведення профілактики захворювань пародонта. Засоби, що використовуються для профілактики захворювань пародонта.

- Використання методів гігієни порожнини рота для профілактики захворювань пародонта. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота при захворюваннях тканин пародонта.

- Грудне вигодовування. Його роль в профілактиці стоматологічних захворювань.

- Роль раціонального харчування у профілактиці карієсу.

- Роль загальносоматичних захворювань вагітної жінки і дитини в генезі карієсу. Роль стоматолога, педіатра, гінеколога у первинній профілактиці карієсу зубів у дітей. Організація, методи впровадження.

- Комплексну систему профілактики карієсу зубів. Основні елементи програми. Критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.

- Організацію комплексної профілактики карієсу зубів. Державний, груповий, індивідуальний рівні впровадження.

- Індивідуальну профілактику захворювань пародонта. Засоби і предмети гігієни, методики їх застосування.

- Сучасні принципи організації і методи проведення профілактики стоматологічних захворювань.

- Планування, організація і проведення профілактичних заходів в організованих дитячих колективах.

- Аналіз і оцінку ефективності первинної профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.

- Санітарна стоматологічна освіта – мотивація населення до підтримки здоров'я порожнини рота.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань» студент повинен

ВМІТИ:

- проводити діагностичне використання барвників;
- проводити вивчення функцій ЗЩД (дихання, ковтання, мовлення, жування та СНЩС);

- проводити функціональну діагностику стану порожнини рота (люмінісцентну, реопародонтографію, стоматоскопію, капіляроскопію, вакуумну пробу та ін.);

- проводити видалення зубних нащарувань;

- проводити визначення кислотостійкості емалі зубів (ТЕР, КОШРЕ, СКТ-тест);

- проводити глибоке фторування твердих тканин тимчасових зубів;

- проводити професійну гігієну порожнини рота;

- проводити пародонтальне зондування;

- проводити складання алгоритму ІГПР;

- проводити обстеження згідно алгоритму. Запис зубної формули;

- визначати індекси карієсу (КПВ зубів, КП поверхонь, кп зубів, КПВ+кпзубів) та ступінь активності карієсу;

- визначати поширеність карієсу, індекси приросту інтенсивності карієсу і редукції карієсу;

- заповнити карту епідеміологічного обстеження ВООЗ;

- організувати і проводити санітарно-освітню роботу(бесіда, сан. бюлетень та інше);

- визначати індекси гігієни порожнини рота (Федорова-Володкіної, Гріна-

Вермільона, Сілнес-Лоу, Пахомова);

- визначати індекси стану тканин пародонта (РМА, СРІ, КПІ та ін.);
- володіти методами чищення зубів (індивідуальна гігієна, контрольоване чищення, професійна гігієна порожнини рота);
- призначати засоби гігієни порожнини рота залежно від стоматологічного статусу;
- визначати карієсогенну ситуацію порожнини рота (ТЕР, КОШРЕ та інше);
- навчити дитину гігієнічному догляду за порожниною рота із застосуванням зубочисток, зубних ниток, стимуляторів та інш.;
- видалити зубні відкладення із застосуванням стоматологічних інструментів, ультразвуку;
- провести урок гігієни в дитячому садку та у школі;
- планувати і проводити групову профілактику у дітей дошкільного та шкільного віку;
- скласти план і визначити ефективність екзогенної та ендогенної профілактики карієсу зубів;
- обробляти зуби ремінералізуючими засобами, фторлаком;
- проводити герметизацію фісур молярів у дітей;
- скласти план і визначити ефективність профілактики захворювань пародонту;
- скласти план і визначити ефективність комплексної профілактики стоматологічних захворювань.

Розроблена програма відповідає *освітньо-професійній програмі (ОПП) «Стоматологія»* та Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, фахові):

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю 221 «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні: (ЗК) – ЗК-1– ЗК-11, ЗК-13 - ЗК-15, ЗК-18:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5. Здатність спілкуватися англійською мовою.

ЗК-6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-11. Здатність працювати в команді.

ЗК-13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-18. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові: (ФК) – ФК-4, ФК-6, ФК-11– ФК-15, ФК-17:

ФК-4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

ФК-6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

ФК-11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.

ФК-12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

ФК-13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

ФК-14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

ФК-15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

ФК-17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

Відповідно до освітньо-професійної програми очікувані **програмні результати навчання (ПРН)** включають вміння **ПРН1– ПРН4, ПРН6– ПРН9, ПРН14–ПРН24:**

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового

обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

ПРН 24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

**Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань,
що розглядаються на лекції**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Профілактика стоматологічних захворювань		
Змістовий модуль 1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань. Алгоритм обстеження дітей та індексна оцінка стану порожнини рота.		
1	<p>Сучасні принципи організації і методи лікувально-профілактичної допомоги дітям. Історична роль вітчизняних вчених і організаторів. Карієсогенні фактори в порожнині рота. Способи їх виявлення та усунення. Роль мікрофлори порожнини рота та факторів захисту в розвитку карієсу та захворювань пародонта.</p> <ol style="list-style-type: none"> Сучасні принципи організації і методи лікувально-профілактичної допомоги дітям. Історична роль вітчизняних вчених у розвитку профілактики стоматологічних захворювань. Карієсогенні фактори в порожнині рота. Способи їх виявлення та усунення. Роль мікрофлори порожнини рота та факторів захисту в розвитку карієсу та захворювань пародонта. 	4
Змістовий модуль 2. Карієсрезистентність та гігієна порожнини рота		
2	<p>Чинники, що впливають на формування та мінералізацію твердих тканин зуба. Гомеостаз зуба після прорізування. Резистентність емалі зуба до каріозного ушкодження. Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Показання, засоби, механізм дії, методика застосування.</p> <ol style="list-style-type: none"> Чинники, що впливають на формування та мінералізацію твердих тканин зуба. Гомеостаз зуба після прорізування. Резистентність емалі зуба до каріозного ушкодження. Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Показання, засоби, механізм дії, методика застосування. 	4
Змістовий модуль 3. Профілактика карієсу та захворювань пародонта. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань		
3	<p>Епідеміологія основних стоматологічних захворювань у дітей. Санітарна освіта та гігієнічне навчання – складові первинної профілактики стоматологічних захворювань.</p> <ol style="list-style-type: none"> Епідеміологія основних стоматологічних захворювань у дітей. Санітарна освіта та гігієнічне навчання – складові Первинної профілактики стоматологічних захворювань. 	2

4	Екзогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Показання, засоби, механізм дії, методика проведення. Герметизація фісур як метод профілактики карієсу зубів. 1. Екзогенна профілактика карієсу зубів у дітей. 2. Показання, засоби, механізм дії, методика проведення. 3. Герметизація фісур як метод профілактики карієсу зубів.	2
5	Профілактика захворювань пародонта у дітей. 1. Профілактика захворювань пародонта у дітей. 2. Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта. 3. Методи проведення профілактики захворювань пародонта. 4. Засоби, що використовуються для профілактики захворювань пародонта. 5. Планування, методи проведення.	4
	РАЗОМ	16

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Профілактика стоматологічних захворювань		
<i>Змістовий модуль 1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань. Алгоритм обстеження дітей та індексна оцінка стану порожнини рота</i>		
1	<i>Тема №1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань. Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота та етапи розвитку щелепно-лицьової ділянки, формування зубів, слизової оболонки, тканин пародонта у віковому аспекті. Чинники, що впливають на їх формування. Інструктаж з техніки безпеки при роботі в стоматологічному кабінеті.</i> 1. Поняття профілактики стоматологічних захворювань. 2. Первинна, вторинна та третинна профілактика. 3. Мета, завдання та методи первинної профілактики. 4. Інструктаж з техніки безпеки при роботі в стоматологічному кабінеті. 5. Етапи розвитку щелепно-лицьової ділянки в ембріональному періоді. 6. Особливості будови органів порожнини рота у дітей різного віку. 7. Розвиток зубів, тканин пародонта та слизової оболонки порожнини рота. 8. Строки розвитку зубів.	2

2	<p>Тема №2. Методи стоматологічного огляду. Алгоритм обстеження. Практичне ознайомлення студентів з методикою огляду один на одному. Запис зубної формули: клінічної, анатомічної. Визначення індексів карієсу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алгоритм стоматологічного обстеження. Збіранамнезу. Зовнішній огляд. Виявлення порушень функцій та шкідливих звичок. 2. Методи стоматологічного дослідження: клінічні, параклінічні та додаткові. Основні клінічні методи дослідження. Огляд присінку та власне порожнини рота. 3. Оцінка стану прикусу та зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота. 4. Запис клінічної, анатомічної зубної формули в залежності від віку дитини. 5. Практичне ознайомлення студентів з методикою огляду один на одному. Заповнення амбулаторної медичної карти стоматологічного хворого. 6. Поширеність карієсу. Інтенсивність карієсу, методика підрахунку інтенсивності карієсу зубів та поверхонь у тимчасовому, змінному та постійному прикусі. 7. Практичне засвоєння визначення індексів карієсу у дітей одного віку в дитячому садочку та школі. 	2
3	<p>Тема №3. Індеси гігієни порожнини рота (Гріна-Вермільона, Федорова-Володкіної, Сілнес-Лоу).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Групи гігієнічних індексів. Необхідні інструменти та барвники. 2. Методики визначення індексів гігієни порожнини рота (Гріна-Вермільона, Федорова-Володкіної, Сілнес-Лоу). Кількісна та якісна оцінка гігієнічних індексів. 3. Практичне засвоєння гігієнічних індексів студентами один на одному. 	1
4	<p>Тема №4. Індесна оцінка стану тканин пародонта (СРІ, КПІ, РМА, РІ, проба Писарева-Шиллера).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методики визначення індексів стану тканин пародонта (СРІ, КПІ, РМА, РІ, проба Писарева-Шиллера). 2. Необхідні інструменти та барвники. 3. Критерії оцінки стану тканин пародонта за допомогою цих індексів. 4. Практичне засвоєння пародонтальних індексів студентами один на одному. 	1
5	<p>Тема №5. Методика стоматологічного обстеження по ВООЗ. Карта реєстрації стоматологічного статусу. Заповнення карти.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета, етапи, вікові групи та обсяг вибірки епідеміологічного обстеження за методикою ВООЗ. 2. Характеристика попереднього етапу епідеміологічного обстеження. 3. Структура карти ВООЗ (1997). Методика обстеження та 	2

	заповнення розділів карти ВООЗ. 4. Оцінка результатів обстеження. Заповнення карти ВООЗ студентами один на одному.	
<i>Змістовий модуль №2. Карієсрезистентність та гігієна порожнини рота.</i>		
6	Тема №6. Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Методи її виявлення та усунення. 1. Загальні та місцеві карієсогенні фактори. 2. Карієсогенна ситуація. 3. Клінічні та лабораторні методи виявлення карієсогенної ситуації в порожнині рота. 4. Виявлення деяких карієсогенних факторів один в одного (гігієнічний індекс, активність карієсу, рН ротової рідини).	2
7	Тема №7. Структура і біологічні властивості емалі та дентину. Дозрівання емалі після прорізування зуба. 1. Структура та хімічний склад емалі та дентину. 2. Первинний, вторинний та третинний дентин. 3. Біологічні властивості емалі та дентину. 4. Формування та мінералізація емалі. 5. Відмінності емалі та дентину в тимчасових та постійних зубах. 6. Дозрівання емалі після прорізування зуба.	1
8	Тема №8. Резистентність емалі зуба до каріозного ушкодження. Вплив на процеси формування, мінералізації і дозрівання емалі з метою профілактики карієсу. Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба. 1. Карієсрезистентність та карієсприйнятливність. 2. Тести для визначення резистентності емалі зуба. Вплив на процеси формування, мінералізації і дозрівання емалі з метою профілактики карієсу. 3. Функції пульпи зуба. 4. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба. Визначення тесту емалевої резистентності.	1
9	Тема №9. Склад і властивості ротової рідини: її роль в процесах дозрівання емалі, демінералізації, ремінералізації. Захисні механізми порожнини рота. 1. Склад ротової рідини та її функції. 2. Роль ротової рідини в процесах дозрівання емалі, демінералізації та ремінералізації. 3. Методи клінічного та лабораторного дослідження ротової рідини. 4. Неспецифічні та специфічні захисні механізми порожнини рота. 5. Особливості дії кожного із захисних механізмів порожнини рота. 6. Проведення КОШРЕ-тесту.	1
10	Тема №10. Мікрофлора порожнини рота, її участь в розвитку основних стоматологічних захворювань. Поверхневі утворення на зубах. Класифікація назубних нашарувань.	1

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Постійна та резидентна мікрофлора порожнини рота. 2. Мікроорганізми, що викликають розвитокосновних стоматологічних захворювань. 3. Методики визначення кількості <i>Streptococcus mutans</i> та лактобактерій у ротовій рідині. 4. Поверхневі утворення на зубах. Класифікація назубних нашарувань. 	
11	<p>Тема №11. Засоби гігієни порожнини рота, їх склад та властивості, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація засобів гігієни порожнини рота. 2. Склад та властивості, механізм впливу на тканини порожнини рота зубних порошків, паст, ополіскувачів та жувальних гумок. 3. Класифікація зубних паст. 4. Показання до застосування паст за індексом RDA в залежності від віку та стану твердих тканин зубів, пародонту та слизової оболонки порожнини рота. 5. Показання до застосування та вибір засобів гігієни порожнини рота студентами один для одного залежно від стоматологічного статусу. 	2
12	<p>Тема №12. Предмети гігієни порожнини рота, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація та призначення предметів гігієни порожнини рота. 2. Зубні щітки: будова, класифікація та правила користування. 3. Інтердентальні засоби гігієни порожнини рота. 4. Показання до застосування предметів гігієни порожнини рота залежно від стоматологічного статусу. 5. Вибір предметів гігієни порожнини рота студентами один для одного залежно від стоматологічного статусу. 	1
13	<p>Тема №13. Методи гігієнічного догляду за порожниною рота. Індивідуальна гігієна. Засвоєння чищення зубів. Контрольоване чищення зубів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи гігієнічного догляду за порожниною рота. 2. Методи чистки зубів: стандартний, обертання щітки, Леонарда, Рейте, Фонеса, Стилмана, Сміта-Бела, Басс, Чартера. 3. Вибір методу чистки зубів залежно від стоматологічного статусу. 4. Контрольоване чищення зубів. <p>Засвоєння чищення зубів на моделях.</p>	1
14	<p>Тема №14. Професійна гігієна порожнини рота: методи та оснащення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи професійної гігієни порожнини рота. 2. Інструменти для професійної гігієни порожнини рота. <p>Засвоєння методик професійної гігієни порожнини рота за допомогою ручних інструментів та пневмомеханічного скейлера.</p>	1

15	<p>Тема №15. Гігієнічне стоматологічне навчання та виховання дітей в організованих дитячих колективах. Проведення уроку здоров'я.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навчання методам гігієни порожнини рота. 2. Принципи гігієнічного стоматологічного навчання та виховання дітей в організованих дитячих колективах. 3. Поетапне гігієнічне навчання та виховання в організованих дитячих колективах: контингент, уявлення та навички, що формуються. <p>Проведення уроку здоров'я в організованому дитячому колективі.</p>	1
16	<p>Тема №16. Санітарна освіта – складова первинної профілактики стоматологічних захворювань. Організація стоматологічної санітарної освіти, її форми, методи, засоби.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напрями та учасники санітарно-просвітницької роботи. 2. Форми, методи та засоби санітарної освіти. 3. Етапи санітарно-просвітницької роботи. 4. Створення санітарних бюлетенів. 	1
<p><i>Змістовий модуль №3. Профілактика карієсу та захворювань пародонта. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань.</i></p>		
17	<p>Тема №17. Ендогенна профілактика карієсу зубів дітей. Взаємодія з лікарем-педіатром. Планування, методи проведення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види та методи ендогенної профілактики карієсу зубів у дітей. 2. Антенатальна профілактика карієсу зубів у дітей. 3. Планування профілактики карієсу зубів у дітей залежно від виразності факторів карієсогенної ситуації. 4. Взаємодія з лікарем-педіатром. 	1
18	<p>Тема №18. Системне введення фторидів. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів. Призначення макро- і мікроелементів, вітамінів залежно від віку дитини.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи надходження та насиченість фтором організму людини. 2. Нормальний та оптимальний вміст фтору у питній воді. 3. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів. Схеми призначення препаратів фтору всередину в залежності від віку та вмісту фтору в питній воді. Виписування рецептів. 4. Потреба у макро- і мікроелементах, вітамінах у дітей різного віку. 5. Вплив макро- і мікроелементів, вітамінів на формування та мінералізацію твердих тканин зуба. 6. Рациональне харчування у профілактиці карієсу зубів. 7. Сучасні лікарські препарати, що містять макро- і мікроелементи, вітаміни та їх призначення дітям різного віку. 8. Виписування рецептів. 9. Планування заходів ендогенної профілактики пацієнтам за даними амбулаторних карт стоматологічного пацієнта. 	1

19	<p>Тема №19. Екзогенна профілактика карієсу зубів у віковому аспекті. Характеристика засобів для місцевої профілактики карієсу, призначення та способи їх використання.</p> <p>1. Види екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей різного віку. 2. Засоби для місцевої профілактики карієсу, призначення, способи застосування. 3. Виписування рецептів. 4. Планування заходів екзогенної профілактики пацієнтам за даними амбулаторних карт стоматологічного пацієнта.</p>	1
20	<p>Тема №20. Практичне засвоєння різних методик проведення екзогенної профілактики карієсу у дітей.</p> <p>1. Засвоїти методики проведення ремінералізуючої терапії за Боровським-Леусом. електрофорезу ремінералізуючих препаратів на тверді зубні тканини, методику покриття зубів ремінералізуючими лаками та гелями один на одному.</p>	1
21	<p>Тема №21. Герметизація фісур зубів. Методи, показання до застосування. Засоби для герметизації фісур зубів та методика їх застосування.</p> <p>2. Види герметизації. 3. Види фісур зубів. Показання до проведення різних видів герметизації. 4. Класифікація засобів для герметизації фісурзубів. 5. Вимоги до засобів для герметизації фісурзубів. Герметики. 6. Методики герметизації фісур за допомогою різних засобів. 7. Ефективність герметизації фісур.</p>	1
22	<p>Тема №22. Профілактика захворювань пародонта у дітей. Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта. Планування, методи проведення.</p> <p>2. Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта у дітей різного віку та шляхи їх профілактики. 3. Методи проведення профілактики захворювань пародонта. 4. Засоби, що використовуються для профілактики захворювань пародонта. 5. Планування заходів профілактики захворювань пародонта пацієнтам за даними амбулаторних карт стоматологічного пацієнта.</p>	1
23	<p>Тема №23. Гігієна порожнини рота як основа профілактики захворювань пародонта. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота залежно від стану пародонта.</p> <p>1. Використання методів гігієни порожнини рота для профілактики захворювань пародонта. 2. Засоби та предмети для гігієнічного догляду за порожниною рота при захворюваннях тканин пародонта. 3. Вибір засобів та предметів гігієни порожнини рота один для одного залежно від стану тканин пародонта.</p>	1

24	<p>Тема №24. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Основні етапи впровадження та організаційні принципи. Підготовка, складання програми.</p> <p>1. Складові та основний контингент комплексної системи профілактики стоматологічних захворювань у дітей.</p> <p>2. Основні етапи впровадження та організаційні принципи комплексної системи профілактики стоматологічних захворювань. Підготовка, складання програми.</p>	1
25	<p>Тема №25. Критерії оцінки ефективності програми комплексної системи профілактики. Контроль ефективності профілактики карієсу.</p> <p>1. Оцінка організаційної, медичної та економічної ефективності комплексної системи профілактики.</p> <p>2. Практична оцінка медичної ефективності комплексної системи профілактики, що проводиться в регіоні, за даними показників карієсу зубів та пародонтальних індексів.</p> <p>3. Критерії оцінки ефективності профілактики карієсу.</p> <p>4. Аналіз ефективності способу профілактики карієсу у дітей за даними амбулаторних карт стоматологічного пацієнта.</p>	1
РАЗОМ		30

Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять (теоретична, опрацювання практичних навичок, вмінь)	26
2	Самосійне опрацювання тем, що не входять до тематичного плану практичних занять – 8 тем по 2 год.	16
	<p>Тема №1 Сучасні індекси гігієни порожнини рота (Кузьміної Е.М., модифікований індекс Rustogi).</p> <p>1. Методики визначення індексів гігієни порожнини рота (Кузьміної Е.М., індексу Rustogi).</p> <p>2. Практичне засвоєння гігієнічних індексів студентами один на одному.</p>	2

	<p>Тема №2 Сучасні прилади для професійної гігієни порожнини рота <i>PROPHY – MAX, AIR – MAX BOOSSTER, Міні-П'езон, Cavitron, AerFlow C1 та інші.</i></p> <p>1. Методи професійної гігієни порожнини рота.</p> <p>2. Сучасні звукові системи для професійної гігієни порожнини рота.</p> <p>3. Сучасні ультразвукові системи для професійної гігієни порожнини рота та інші.</p>	2
	<p>Тема №3 Розробка схем профілактики стоматологічних захворювань у залежності від вмісту фтору в питній воді</p> <p>1. Розробка схем профілактики(екзогенної) стоматологічних захворювань у залежності від вмісту фтору в питній воді та віку дитини.</p> <p>2. Розробка схем профілактики(ендогенної) стоматологічних захворювань у залежності від вмісту фтору в питній воді та віку дитини.</p>	2
	<p>Тема №4 Сучасні матеріали для герметизації фісурпостійних зубів у дітей (силанти, склоіномери, компомери, рідкі композити, ормокери). Їх властивості, техніка застосування.</p> <p>Сучасні матеріали для герметизації фісурпостійних зубів у дітей (силанти, склоіномери, компомери, рідкі композити, ормокери). Їх властивості.</p> <p>Техніка застосування герметиків.</p>	2
	<p>Тема №5 Адгезивні системи та їх застосування в стоматології.</p> <p>Види, склад, властивості, техніка застосування.</p> <p>Адгезивні системи та їх застосування в стоматології.</p> <p>Види, склад, властивості, техніка застосування.</p>	2
	<p>Тема №6 Нові способи та методи екзогенної профілактики карієсу зубів.</p> <p>1. Способи екзогенної профілактики карієсу зубів.</p> <p>Методи екзогенної профілактики карієсу зубів.</p>	2
	<p>Тема №7 Вивчення типу мікрокристалізації ротової рідини у студентів групи</p> <p>1. Типи мікрокристалізації ротової рідини.</p> <p>Вивчення типу мікрокристалізації ротової рідини у студентів групи.</p>	2
	<p>Тема №8 Сучасні засоби і предмети індивідуальної гігієни ротової порожнини для дітей.</p> <p>1. Сучасні засоби індивідуальної гігієни ротової порожнини для дітей.</p> <p>Сучасні предмети індивідуальної гігієни ротової порожнини для дітей.</p>	2
	<p>Підготовка до підсумкового модульного контролю</p>	2
	<p>РАЗОМ</p>	44

Індивідуальні завдання

1. Підготувати бібліографію наукової літератури за темами, що вивчаються.
2. Створення засобів для унаочнення навчання (навчальних стендів, таблиць, препаратів тощо).
3. Робота в науково-дослідному гуртку з представленням тез для конференції та доповіді у студентських наукових конференціях.
4. Участь студентів у профільних олімпіадах з дисципліни.
5. Провести наукове дослідження за темою:
 - Визначити показники карієсу у групи дітей дошкільного навчального закладу.
 - Вивчення типу мікрокристалізації ротової рідини у студентів групи.
 - Стан тканин пародонта у дітей зі змінним прикусом.
 - Обстеження за методикою ВООЗ.
 - Розробити анкету і провести вивчення факторів ризику виникнення карієсу у дітей шляхом анкетування.
 - Визначити стан тканин пародонта у дітей із урахуванням гігієни порожнини рота.
 - Визначення показників карієсу у дітей із урахуванням стану гігієни порожнини рота.
 - Розробка схем профілактики стоматологічних захворювань з урахуванням факторів ризику.
6. Підготувати реферати за орієнтовними темами:
 - Засоби і предмети індивідуальної гігієни порожнини рота та їх вибір відповідно віку дитини та стану тканин пародонта.
 - Засоби і предмети індивідуальної гігієни порожнини рота та їх вибір відповідно віку дитини та стану твердих тканин зубів.
 - Особливості проведення професійної гігієни порожнини рота у дітей в різні вікові періоди.
 - Вплив соматичного здоров'я та стан твердих тканин зубів у дітей.
 - Етапи формування твердих тканин тимчасових зубів та фактори, які на них впливають.
 - Етапи формування твердих тканин постійних зубів та фактори, які на них впливають.
 - Вплив навколишнього середовища на стоматологічний статус дитини.
 - Роль харчування в профілактиці карієсу зубів у дітей.
 - Сучасний погляд на фторпрофілактику карієсу.
 - Герметизація фісур: показання, терміни проведення, методика, оцінка ефективності.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю з дисципліни

«Профілактика стоматологічних захворювань»

1. Профілактика стоматологічних захворювань: визначення, мета, завдання, методи, визначення економічної ефективності.
2. Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота у віковому аспекті.
3. Розвиток щелепно-лицевої ділянки, зубів, слизової оболонки порожнини рота і пародонта.
4. Періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Вплив загального стану організму на розвиток зубів.
5. Ознаки фізіологічного прорізування зубів у дітей. Терміни закладки, мінералізації, прорізування тимчасових зубів.
6. Терміни формування та розсмоктування коренів тимчасових зубів. Види і типи резорбції коренів тимчасових зубів.
7. Терміни закладки, мінералізації, прорізування та формування коренів постійних зубів.
8. Чинники ембріонального та постембріонального періодів розвитку, що впливають на закладку та мінералізацію зубів.
9. Роль спадковості та чинників зовнішнього середовища у розвитку карієсу та некаріозних уражень зубів.
10. Алгоритм огляду стоматологічного пацієнта.
11. Зубна формула: визначення і призначення. Запис клінічної (за графіко-цифровою і двозначною системами) і анатомічної зубної формули.
12. Анатомо-топографічні особливості тимчасових і постійних зубів у дітей. Відмінності тимчасових зубів від постійних.
13. Методика стоматологічного обстеження за ВООЗ. Карта ВООЗ, її характеристика. Оцінка результатів.
14. Зубні відкладення. Їх роль в патогенезі карієсу зубів і захворювань пародонта.
15. Гігієнічні індекси. Оцінка гігієнічного стану порожнини рота за Федоровим-Володкіною, Грінном-Вермільоном, Сілнес-Лоу.
16. Методи чищення зубів. Контрольоване чищення зубів в організованих дитячих колективах.
17. Предмети гігієни порожнини рота. Класифікація. Показання до застосування.
18. Засоби гігієнічного догляду за порожниною рота. Класифікація, фізико-хімічні властивості. Показання до застосування.
19. Вибір засобів і предметів гігієни порожнини рота залежно від стоматологічного статусу.
20. Професійна гігієна порожнини рота: методи та оснащення. 21. Гігієнічне навчання і виховання. Організація. Методи проведення.
22. Емаль зуба. Гістологічна будова, хімічний склад, фізичні властивості. «Дозрівання» емалі після прорізування зуба.
23. Незріла емаль як можливий карієсогенний чинник. Методи і засоби профілактичного впливу.
24. Структура і біологічні властивості дентину.
25. Гомеостаз твердих тканин зуба після прорізування. Механізми регуляції.
26. Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба.

27. Слина. Її склад, властивості, роль у “дозріванні” емалі і у підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.
28. Мікрофлора порожнини рота. Її фізіологічне значення, вплив на розвиток карієсу і захворювань пародонта. Методи і засоби попередження її патологічного впливу.
29. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань. Епідеміологічне обстеження в стоматології. Методи, облікові форми.
30. Поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей. Вплив кліматичних, географічних, соціально-економічних, екологічних факторів на поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей.
31. Індекси карієсу.
32. Визначення кислотостійкості емалі (ТЕР-тест, КОШРЕ-тест, CRT-тест).
33. Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Чинники, що призводять до її розвитку, їх виявлення та усунення.
34. Вуглеводи в патогенезі карієсу. Механізм дії. Методи профілактики.
35. Наукове обґрунтування первинної профілактики карієсу зубів.
36. Захисні механізми порожнини рота. Їх роль в профілактиці карієсу зубів, захворювань пародонта.
37. Пародонт, визначення, будова. Загальні та місцеві етіологічні чинники захворювань пародонта.
38. Індексна оцінка стану тканин пародонта (СРІ, КШ, РМА, РІ, проба Писарєва-Шилера).
39. Санітарна освіта в системі комплексної профілактики стоматологічних захворювань. Основні форми санітарно-просвітницької роботи з різними контингентами населення.
40. Фтор, вплив недостатності та надлишку фтору у питній воді на розвиток патології твердих тканин зубів і тканин пародонта.
41. Складові підготовчого періоду в організації первинної профілактики карієсу. Їх характеристика.
42. Методи і засоби екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей.
43. Значення кальцію, фосфору і фтору в системі екзогенної профілактики карієсу. Препарати кальцію, фосфору і фтору, механізм їх дії.
44. Методи і засоби ендогенної профілактики карієсу в період закладки і формування зубів (у вагітної та жінки, та у тої, що годує немовля).
45. Екзогенна профілактика карієсу препаратами фтору. Методика проведення, оцінка ефективності. Механізм дії.
46. Герметизація фісур як метод профілактики карієсу зубів, показання, методика.
47. Герметики: класифікація, склад, властивості.
48. Види та методи ендогенної профілактики карієсу зубів у дітей. Планування профілактики карієсу зубів у залежності від виразності факторів карієсогенної ситуації. Взаємодія з лікарем-педіатром.
49. Шляхи надходження та насиченість фтором організму людини. Вміст фтору у питній воді. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів.
50. Потреба у макро- і мікроелементах, вітамінах дітей різного віку. Сучасні лікарські препарати, що містять макро- і мікроелементи, вітаміни та їх призначення дітям різного віку.
51. Види екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей різного віку. Контроль ефективності екзогенної профілактики карієсу.

52. Засоби для місцевої профілактики карієсу, призначення, способи застосування.
53. Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта у дітей різного віку та шляхи їх профілактики. Методи проведення профілактики захворювань пародонта. Засоби, що використовуються для профілактики захворювань пародонта.
54. Використання методів гігієни порожнини рота для профілактики захворювань пародонта. Призначення засобів для гігієнічного догляду за порожниною рота при захворюваннях тканин пародонта.
55. Грудне вигодовування. Його роль в профілактиці стоматологічних захворювань.
56. Роль раціонального харчування у профілактиці карієсу.
57. Роль загальносоматичних захворювань вагітної жінки і дитини в генезі карієсу. Роль стоматолога, педіатра, гінеколога у первинній профілактиці карієсу зубів у дітей. Організація, методи впровадження.
58. Комплексна система профілактики карієсу зубів. Основні елементи програми. Критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.
59. Організація комплексної профілактики карієсу зубів. Державний, груповий, індивідуальний рівні впровадження.
60. Індивідуальна профілактика захворювань пародонта. Засоби і предмети гігієни, методики їх застосування.
61. Сучасні принципи організації і методи проведення профілактики стоматологічних захворювань.
62. Планування, організація і проведення профілактичних заходів в організованих дитячих колективах.
63. Аналіз і оцінка ефективності первинної профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.
64. Санітарна стоматологічна освіта – мотивація населення до підтримки здоров'я порожнини рота.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю з дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань»

1. Вміти проводити діагностичне використання барвників;
2. Вміти проводити вивчення функцій ЗЩД (дихання, ковтання, мовлення, жування та СНЩС);
3. Вміти проводити функціональну діагностику стану порожнини рота (люмінісцентну, реопародонтографію, стоматоскопію, капіляроскопію, вакуумну пробу та ін.);
4. Вміти проводити видалення зубних нашарувань;
5. Вміти проводити визначення кислотостійкості емалі зубів (ТЕР, КОШРЕ, СКТ-тест);
6. Вміти проводити глибоке фторування твердих тканин тимчасових зубів;
7. Вміти проводити професійну гігієну порожнини рота;
8. Вміти проводити пародонтальне зондування;
9. Вміти проводити складання алгоритму ІГПР;
10. Вміти проводити обстеження згідно алгоритму. Запис зубної формули.
11. Визначати індекси карієсу (КПВ зубів, КП поверхонь, кп зубів, КПВ+кпзубів) та ступінь активності карієсу.
12. Визначати поширеність карієсу, індекси приросту інтенсивності карієсу і

редукції карієсу.

13. Вміти заповнити карту епідеміологічного обстеження ВООЗ.
14. Організація санітарної освіти (бесіда, сан. бюлетень та інше).
15. Визначати індекси гігієни порожнини рота (Федорова-Володкіної, Гріна-Вермільона, Сілнес-Лоу, Пахомова).
16. Визначати індекси стану тканин пародонта (РМА, SPI, КПП та ін.).
17. Володіти методами чищення зубів (індивідуальна гігієна, контрольоване чищення, професійна гігієна порожнини рота).
18. Призначати засоби гігієни порожнини рота залежно від стоматологічного статусу.
19. Визначати карієсогенну ситуацію порожнини рота (ТЕР, КОШРЕ та інші тести).
20. Навчити дитину гігієнічному догляду за порожниною рота із застосуванням зубочисток, зубних ниток, стимуляторів та інш.
21. Видалити зубні відкладення із застосуванням стоматологічних інструментів, ультразвуку.
22. Провести урок гігієни в дитячому садку та у школі.
23. Планувати і проводити групову профілактику у дітей дошкільного та шкільного віку.
24. Складати план і визначати ефективність екзогенної та ендогенної профілактики карієсу зубів.
25. Обробляти зуби ремінералізуючими засобами, фторлаком.
26. Проводити герметизацію фісур молярів у дітей.
27. Складати план і визначати ефективність профілактики захворювань пародонта.
28. Складати план і визначати ефективність комплексної профілактики стоматологічних захворювань.

Форма підсумкового контролю успішності навчання та ПМК з дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань»

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності студентів включає вхідний, поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
----------------------------	----------------------	----------------------------

5 (відмінно)	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться науково-педагогічними працівниками кафедри під час практичних занять, виробничої практики. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і студентами – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, вирішення тестів та ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при

обговоренні питань на заняттях, дискусії, тощо. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання визначені у робочій програмі дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань».

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Наявність оцінки «2» за поточну успішність не позбавляє студента права допуску до підсумкового модульного контролю з допустимою мінімальною кількістю балів за поточну успішність.

Студент не має право перескладати поточні оцінки «2», якщо він має мінімальну суму балів для допуску до контрольних заходів. Поточні оцінки «3» або «4» не перескладаються.

Студент зобов'язаний перескладати «2», у разі, якщо середній бал поточної успішності за модуль не досягає мінімального (3,0 бали) для допуску до ПМК, та з окремих тем (змістові модульні контролю, та ін.), визначених відповідною кафедрою, як такі що обов'язкові для перескладання на позитивну оцінку.

Дозвіл на відпрацювання поточної оцінки «2» надає завідувач кафедри лише з метою досягнення студентом мінімальної кількості балів для допуску до підсумкового модульного контролю.

Стандартизований перелік завдань для перескладання «2» регламентується робочою навчальною програмою та методичними вказівками для відповідної теми заняття. Перескладання здійснюється викладачем, призначеним завідувачем кафедри за графіком консультацій та відпрацювання пропущених занять, що узгоджений з відповідними деканатами. Кількість перескладань поточної «2» обмежена двома спробами.

Студенти, які мають середній бал успішності менший ніж 3,0 мають право перескладати поточні «2», але не пізніше початку нового семестру.

Студентам, які під час навчання з конкретної навчальної дисципліни, форма контролю яких є підсумковий модульний контроль мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці.

У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль – проводиться лише після поточного заняття, що передуює підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:

– підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих балу);

– отримана середня оцінка перераховується у бал за таблицею 2.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 Незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 Задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	D	3 Задовільно
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		

4	96	64	160	B			
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				
4,25	102	68	170				
4,3	103	69	172				
4,35	104	70	174				
4,4	106	70	176				
4,45	107	71	178				
4,5	108	72	180			A	5 Відмінно
4,55	109	73	182				
4,6	110	74	184				
4,65	112	74	186				
4,7	113	75	188				
4,75	114	76	190				
4,8	115	77	192				
4,85	116	78	194				
4,9	118	78	196				
4,95	119	79	198				
5	120	80	200				

Оцінювання підсумкового модульного контролю

Результат підсумкового модульного контролю оцінюється у балах (традиційна 4-бальна оцінка не виставляється). Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю складає 80 балів. Мінімальна кількість балів підсумкового модульного контролю, за якої контроль вважається складеним, є 50 балів. **Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів.**

Оцінювання підсумкового модульного контролю

ПМК з дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань»

складається з програмованого контролю, що передбачає письмове вирішення тестових, завдань, або комп'ютерного тестування, індивідуального усного опитування та індивідуального контролю практичних навичок та їх результатів біля крісла хворого або на фантомі.

Тестовий контроль передбачає письмове вирішення 40 стандартизованих тестових завдань формату А, що охоплюють всі розділи дисципліни

«Профілактика стоматологічних захворювань». Кожне тестове завдання має тільки одну правильну відповідь.

Індивідуальне усне опитування проводиться відповідно до «Переліку теоретичних питань» до ПМК з дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань».

Індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів полягає у демонстрації студентами однієї практичної навички з «Переліку практичних навичок» для ПМК з дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань».

безпосередньо біля крісла хворого або на фантомі.

Отримані бали за модуль викладач виставляє у «Відомість успішності студентів

з дисципліни» та індивідуальний навчальний план студента. Інформацію про студентів, яким не зарахований підсумковий модульний контроль, з точним зазначенням причини не зарахування також вноситься до

«Відомості успішності студентів з дисципліни» та індивідуальні навчальні плани студентів. Причини не зарахування можуть бути такі:

а) студент має невідпрацьовані пропуски занять і (або) лекцій. Позначка «н/в» у колонці «бали за ПМК»;

б) студент відвідав усі заняття (практичні, семінарські, лекційні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до підсумкового модульного контролю. Позначка «н/д» у колонці

«бали за ПМК»;

в) студент не з'явився на підсумковий модульний контроль. Позначка «н/з» у колонці «бали за ПМК».

«Відомість успішності студентів з дисципліни» після заповнення викладачем підписується завідувачем кафедри і подається до деканату не пізніше ніж на наступний робочий день після останнього модульного контролю завідувачем навчальної частини кафедри.

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК до закінчення вивчення дисципліни. За дозволом ректора чи першого проректора академії окремим студентам може бути індивідуально визначений додатковий термін складання (перескладання) підсумкових модульних контролів.

Оцінка з ПМК визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), ПМК (у балах), яка виставляється при оцінюванні тестових задач, теоретичних знань і практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою дисципліни.

Всього студент за засвоєння модуля (залікового кредиту) набирає максимально 200 балів.

Методи навчання

- **вербальні** (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** (різні види вправлення, виконання графічних робіт, проведення експерименту, практики).
- **пояснювально-ілюстративні** або **інформаційно-рецептивні**, який передбачає виклад готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- **репродуктивні**, в основу яких покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- **метод проблемного викладу**, який полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання. При цьому завдання студентів полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача. Цей МН реалізується шляхом навчання студентів на проблемних ситуаціях із метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- **частково-пошукові** або **евристичні**, спрямовані на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності;
- **дослідницькі**, сутність яких полягає в організації викладачем

пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань;

– **методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань** студентами (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація).

Методи контролю

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- графічний контроль;
- практична перевірка;
- методи самоконтролю і самооцінки.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці УМСА)

1. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. для студ. стом. факул. закл. вищої мед. освіти / [Л. Ф. Каськова, Л. І. Амосова, О. О. Кулай та ін.]; за ред. проф. Л. Ф. Каськової.; УМСА. – стереотипне видання. – Львів: ПП «Магнолія 2006», 2019. – 404 с.
2. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. для студ. стом. факул. закл. вищої мед. освіти / [Л. Ф. Каськова, Л. І. Амосова, О. О. Кулай та ін.]; за ред. проф. Л. Ф. Каськової.; УМСА. – 2-ге вид., перероб., доповн. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2018. – 403 с.
3. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. / [Л. Ф. Каськова, Л. І. Амосова, О. О. Карпенко та ін.]; за ред. проф. Л. Ф. Каськової. – Х.: Факт, 2011. – 392 с.

Допоміжна

1. Заяць Т. І. Профілактика стоматологічних захворювань: навч. посіб. / Т. І. Заяць, Л. О. Жуковська. – Львів: Новий світ, 2000, 2008. – 321 с.
2. Каськова Л. Ф. Виробнича практика з профілактики стоматологічних захворювань: навч. посіб. / Л. Ф. Каськова, С. І. Новікова. – Полтава, 2006. – 112с.
3. Профілактика стоматологічних захворювань: навч. посіб. для студ. стом. факул., лікар.-інтер. / [В. І. Куцевляк, В. В. Ніконов, О. В. Самсонов та ін.]; за ред. В. І. Куцевляка. – Х.: Факт, 2007. – 208 с.
4. Профілактика стоматологічних захворювань: навч. посіб. / за заг. ред. проф. Смоляр Н. І., доц. Гуменюк О. М. – Львів: Магнолія, 2006, 2011. – 368 с.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні ресурси вузівської бібліотеки.
2. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 - www.eurolab.ua/encyclopedia
 - MedUniver.com
 - Medical.diss.com

Бази даних.

Архіви електронних текстів і віртуальні бібліотеки.

Бібліографічні посібники.

Медичні організації (асоціації, наукові товариства).

Науково-дослідницькі центри та інститути.

Медична освіта.

Лікувальні заклади.

Новини.

Корисні посилання.

1. <http://intranet.tdmu.edu.ua>
2. <http://stomatology.sumy.ua/treatment/kariesogennaya-situatsiya.html>
3. http://statref.ru/ref_bewrnaqas.html
4. <http://plomba911.ru/lechenie-zubov/karies/metody-diagnostiki-kariesa-zubov.html>.
5. <http://www.myshared.ru/slide/885253/>
6. <https://nafplentingminki.files.wordpress.com/2016/06/226.pdf>
7. <http://dental-area.com/statyi/anatomiya-i-fiziologiya/emal.html>
8. <http://meduniver.com/Medical/gistologia/87.html>
9. <http://cyberleninka.ru/article/n/struktura-intaktnkh-dentina-i-emali-molochnyh-zubov-cheloveka>